

Formanden har ordet

Af RITA MOGENSEN
formand,
Sproglærerforeningen

Godt nytår!

Når I læser dette, er coronaepidemien forhåbentligt klinget af, og skolerne er vendt tilbage til en normal hverdag. I skrivende stund (medio januar) er det i hvert fald langt fra tilfældet. Vi håber på det bedste og regner med at gennemføre Sprogkonferencen den 24. marts i Vejle.

Hvis I er hurtige, kan I sikkert nå at tilmelde jer! Fransklærernes dag i januar var vi desværre nødt til at udsætte til efteråret.

Mangel på sproglærere

Det Nationale Center for Fremmedsprog fik som omtalt i min forrige leder udarbejdet en rapport om, hvordan lærerdækningsmulighederne i sprog vil se ud de næste 20 år på baggrund af en fremskrivning af status quo. Rapporten indeholdt ligeledes en status på kompetencedækningen i sprogfagene.

Begge dele gav som skrevet i lederen grund til bekymring. Derfor skrev jeg på vegne af Sproglærerforeningen et åbent brev til Undervisningsministeren og Børne- og Undervisningsudvalget om disse bekymringer. Ministeren har desværre ikke svaret på min henvendelse. Dog har flere af medlemmerne af udvalget taget sig tid til at svare. De giver udtryk for, at de deler vores bekymringer.

Uddrag fra det åbne brev

I brevet redegjorde jeg for rapportens indhold samt fremhævede Sproglærerforeningens holdning til problemet med følgende ord:

”Det er dog vigtigt at have in mente, hvordan de såkaldte kompetencer bedømmes.

Fra Sproglærerforeningens side mener vi, at det er yderst vigtigt, at såvel lærernes fagsproglige som didaktiske kompetencer vurderes. Nogle kommuner har valgt at sende deres lærere til en samtale/prøve på en professionshøjskole, som derudfra bedømmer, om læreren er parat til at gå direkte til eksamen i faget, eller om vedkommende skal følge et eller flere moduler for at blive opkvalificeret inden eksamen (undervisningsfag). Sproglærerforeningens holdning er, at alle lærere bør have linjefag eller undervisningsfagseksamen i de fag, de underviser i. Skoleledernes individuelle bedømmelser er slet ikke nok, som det fremgår af rapporten. Derudover er det vigtigt, at der afsættes penge til efteruddannelse af sproglærerne. Sprog forandrer sig hele tiden; tænk blot på, hvordan der tales i ældre danske film og i dokumentarer fra 1970-80'erne. Der udvikles desuden hele tiden nye måder at undervise på.

Sproglærerforeningen mener, at det er vigtigt, at undervisningen i fremmedsprog varetages af fagligt kompetente lærere gennem hele forløbet, dvs. fremmedsproglærere med sikkert overblik over det samlede forløb og med gode kompetencer på det pågældende sprog.

Det er vigtigt, at lærernes kompetencer er til stede på alle niveauer i uddannelsessystemet, da der er tale om en fødekæde. Grundskolen skal give eleverne grundlæggende kompetencer, så de kan og har lyst til vælge fremmedsprog i ungdomsuddannelserne. Disse skal ligeledes motivere eleverne til at vælge sprog i deres videre uddannelse, herunder læreruddannelsen. De højere uddannelser skal sørge for, at der er mulighed for at vælge andre sprog end engelsk. Det er nødvendigt, at vi får uddannet flere lærere/undervisere i sprog for ikke at ende i den i rapporten skitserede situation eller et endnu værre scenarie.

Danmark er et lille land, og vi har brug for gode sprogkundskaber. Dansk Industri har mange gange påpeget, at vi mangler folk med sproglige kompetencer især i tysk, fransk og spansk – ellers mister Danmark for mange ordrer. Bl.a. derfor er der hårdt brug for tilstrækkelig mange velkvalificerede sproglærere på alle uddannelsesniveauer. Her er god klasserumsledelse slet ikke nok.

Sproglærerforeningen er den eneste forening, der dækker alle tre fremmedsprog i grundskolen og derfor ser sprogene i en større sammenhæng. Vi møder gerne op til en uddybning af vore synspunkter”.

Møde i DLF

De faglige foreninger mødes i Danmarks Lærerforening to gange om året, hvor vi bliver orienteret om nyt fra DLF og Undervisningsministeriet samt drøfter, hvad der arbejdes med i foreningerne. På det sidste møde luftede jeg min bekymring over den måde, som kompetencedækningen udregnes. Især den del, hvor skolelederen kan bestemme, at en lærer har undervisningskompetence i et fag uden formel uddannelse heri. Det er en problematik, som ligeledes bekymrer DLF og andre foreninger.

Jeg er ligeledes blevet interviewet til bladet Folkeskolen om ovennævnte problematikker. Jeg deltog desuden i et interview om Sproglærerforeningens syn på holdundervisning under coronarestriktionerne.

God nyhed

Efter den bekymrende rapport var det en glæde at kunne læse i pressen, at uddannelses- og forskningsminister, Jesper Petersen, har bevilliget 40 millioner kroner til at styrke tysk og fransk. Pengene skal gå til:

- flere undervisningstimer til studerende i tysk og fransk på universiteterne målrettet mestringer af sproget
- intensive sprogforløb ud over den normale sprogundervisning til lærerstudenter med tysk og fransk som undervisningsfag
- at flere lærerstudenter kan komme i praktik i tysktalende og fransktalende lande
- at flere kandidatstudenter på ikke-sproguddannelser kan tilbydes særlige forløb, der styrker deres sprogkompetencer i sammenhæng med deres kernefag

Rita Mogensen

formand for Sproglærerforeningen

Redaktørkommentar

To be - or not to be?

Af CAROLINE ARP,
ansvarshavende
redaktør for Sprog-
læreren, cand.mag.
i fransk og lærer på
Frederiksberg

Du kan vække mig midt om natten og bede mig recitere *to be, sein og être* i præsens.

Og med recitere mener jeg som remser, for sådan har jeg lært det. På studiet og arbejdet har jeg fået en helt anden forståelse af god sprogundervisning. En forståelse af sprog som funktionelle, og at vi lærer sprog for at kunne kommunikere. Dette er et sprogsyn, der ikke forudsætter formel grammatik undervisning og udenadslære af sproglige strukturer. Med den viden kan det nogle gange undre mig, at jeg selv synes at få en masse ud af min egen skoletid, hvor der i nogle af sprogfagene blev undervist meget formelt i grammatik som udenadslære.

Jeg kan huske, at jeg forestillede mig, hvornår jeg ville få brug for at sige det ene og det andet på engelsk, tysk og fransk. På samme måde kan jeg huske, at når jeg ikke helt var sikker på anvendelsen af en bestemt form eller tid, var det umuligt for mig lære det udenad. For en del af de sproglærere og sprognørder, der læser dette blad, gælder det sikkert, at de på samme måde, som jeg har, selv har været i stand til at lave koblingen fra den til tider løsrevne, træningsbaserede grammatikundervisning til den praktiske anvendelighed i kommunikative sammenhænge og derfor selv har kunnet lære formen udenad.

Min tese er, at de, som i dag er blevet sproglærere, ofte selv har været glade for sprog i skolen og derfor selv har lavet de nødvendige koblinger fra sproglig form til praktisk kommunikation. Derfor man som sproglærer godt glemme, at det ikke nødvendigvis giver lige så mening for alle elever i klassen, som det engang gjorde for én selv. Derfor er det også vores, sproglærernes, opgave at sikre, at eleverne forstår, hvorfor de skal lære det, og hvad de kan bruge det til i

praksis. Det, tror jeg personligt, gøres bedst i en kommunikativ kontekst. Det vil sige, at når vi arbejder med emner som for eksempel fodbold, så lærer eleverne at bøje verbet at spille. Når vi kommer tilbage fra efterårsferien, lærer de at anvende datid til at fortælle om deres ferie. Og når vi taler om verdens lande, kan vi i den kontekst arbejde med præpositionerne i og fra. Så vil årsplanen indeholde emner som Fodbold, Ferie og Verdens Lande frem for Verber i nutid og datid og Præpositioner. Den grammatiske viden kobles til hverdagsemner og forskellige kommunikationssituationer i stedet for at være løsrevet viden.

Jeg har en evig indre diskussion med mig selv om, hvorvidt, hvordan og hvor meget man skal undervise i grammatik. På den ene side er grammatik nærmest som en hobby for mig, på den anden side er den det næppe for mine elever. Jeg prøver at arbejde ud fra, at eleverne skal introduceres for et minimum af grammatik for at sikre, de bliver forstået, når de selv producerer sprog. De skal lære de former og strukturer, hvor målsproget adskiller sig fra dansk, så de ikke ordret oversætter til noget, der for en målsprogstalende er umuligt at afkode. Resten skal nok komme hen ad vejen.

Ud over temaartiklerne kan du læse om andre spændende emner, fx flersprogethedsdidaktik og projektet fransk fra 3. klasse.

Jeg håber, at dette blad vil inspirere til refleksion over egen praksis, og at du finder inspiration til fed sprogundervisning.

God læselyst
Caroline Arp
redaktør